

ZVLÁŠTNOSTI PRÁCE VELITELE A ŠTÁBU DIVIZE PŘI ORGANIZACI I VEDENÍ ÚTOKU V HORSKÉM A ZALESNĚNÉM TERÉNU

Práce velitele a štábu divize při organizaci boje v horách se řídí obecně platnými zásadami s důrazem na otázky, které jsou v podstatě míře ovlivňovány zvláštnostmi, jež vyplývají z charakteru horského a zalesněného terénu. Může být uskutečňována metodou souběžné, nebo postupné organizace boje, někdy kombinací obou. Stanovení metody závisí na konkrétní situaci, obdrženém úkolu a především na časových možnostech. Základem je metoda souběžné organizace, kdy velitel divize a jeho štáb zahajují organizaci boje ihned po vydání zámyslu velitelem armády na základě předběžných bojových nařízení a uskutečňuje ji souběžně se štábem armády. Obdobně velitelé a štáby pluků organizují boj po obdržení předběžného bojového nařízení velitele divize.

Příprava útoku podle Bojového řádu pozemního vojska ČSLA zahrnuje:

- organizaci boje,
- přípravu divize k plnění bojového úkolu,
- přípravu výchozího prostoru pro útok,
- organizaci a uskutečňování politické práce,
- kontrolu připravenosti útvarů k plnění bojového úkolu.

Z tohoto komplexu opatření se v dalším budu zabývat otázkami **organizace boje** v horském a zalesněném terénu.

Práce velitele a štábu divize při organizaci boje zahrnuje přijetí zámyslu boje a zpracování rozhodnutí, stanovení bojových úkolů podřízeným, organizaci součinnosti, jaderného a palebného ničení nepřítele.

Při plnění tohoto úkolu v horském a zalesněném terénu výrazně vystupuje do popředí práce velitele divize v terénu. Je nutné, aby velitel divize nejen při organizaci útoku z přímého dotyku, ale i při organizaci útoku po přesunu vojsk z hloubky, zhodnotil situaci přímo v terénu. S přihlédnutím k tomu vyžaduje organizace útoku v horském a zalesněném terénu větší časový úsek. Myslím, že je vhodné, aby si velitel divize ujasňoval úkol, přijímal zámysl boje a rozhodnutí podle mapy. Je výhodné k tomu použít mapy většího měřítka (1:50 000, 1:25 000), reliéfní mapy, mapy průchodnosti terénu, fotografické snímky atd.

V průběhu **ujasnění úkolu** a při přijetí zámyslu velitel divize mimo krátkých informací zpravodajského náčelníka, náčelníka raketového vojska a dělostřelectva, náčelníka skupiny bojového velení letectva, využije zpravidla i informací náčelníka ženijní služby. Při ujasňování úko-

lu vystupuje do popředí pochopení a ujasnění zejména pořadí a způsobu ničení nepřátelského uskupení, kdy oproti útoku v rovinatém a přehledném terénu bude nutné volit ve větší míře manévry pohybem i palbou, zejména s využitím obcházejících odřadů a taktických vzdušných výsadek. Při ujasnění toho, jak budou ničeny objekty jadernými zbraněmi nadřazeného, je zapotřebí si současně uvědomit vliv těchto úderů na průchodnost terénu a z tohoto hlediska i způsob, jak jich útvary divize v průběhu útoku využijí.

Plnění úkolu divize v rámci zámyslu velitele armády bude v mnohem větší míře závislé na plnění bojových úkolů sousedů, přičemž taktická i palebná součinnost je vlivem členitosti terénu podstatně snížena. Z tohoto hlediska je třeba, aby si velitel divize ujasnil jakého nepřítele zničit, ovládnutí kterých prostorů sousedy umožní proniknutí útvarů divize na určených směrech a jakým způsobem zabezpečí styk se sousedy.

K pochopení bojového úkolu je dále nutné ujasnit si jaké uskupení nepřítele zničit, především které dominantní výšiny i průsmyky ovládnout, aby divize splnila bližší úkol a aby byly vytvořeny výhodné podmínky k rozvíjení útoku. Při ujasnění obsahu dalšího úkolu, který spočívá ve zničení divizních záloh nepřítele, znovu vystupuje do popředí nezbytnost určit nejdůležitější čáry a průsmyky v hloubce obrany nepřítele, jejichž ovládnutí umožní další rozvíjení útoku divize.

V době, kdy si velitel divize ujasňuje úkol, zpracuje náčelník štábu návrh časového rozpočtu pro organizaci a přípravu boje. Jak jsem již uvedl, příprava boje v horském a zalesněném terénu je náročná na čas. Proto musí být snahou velitele armády, aby poskytl veliteli divize na přípravu boje co nejvíce času. Např. při cvičení Družba-85 byl přechod tankové divize do útoku po odražení napadení nepřítele připravován v průběhu 35 hodin. Denní doby bylo využito všemi stupni velení, včetně velitelů tanků, k rekognoscenci a organizaci součinnosti v terénu. Tato příprava se kladně projevila při vlastním přechodu do útoku. Tanková divize organizovaně přešla do útoku, rychle zničila nepřítele a postoupila do hloubky. Naproti tomu, jak potvrzují zkušenosti ze cvičení, když se tomuto opatření nevěnuje patřičná pozornost, vznikají časové disproporce a v konečném výsledku i nesplnění úkolu.

Získané zkušenosti svědčí o tom, že k dosažení úspěchu v útočném boji divize v horském a zalesněném terénu je zapotřebí okolo jednoho až dvou dnů na přípravu, z toho alespoň 8–10 hodin denní

doby. Myslím, že přibližně s takovým časovým rozpočtem by měl velitel armády a jeho štáb kalkulovat při stanovení doby pohotovosti k zasazení nebo při přechodu divize do útoku.

Výsledkem ujasnění úkolu je **zámysl boje** velitele divize, ve kterém mimo všeobecně platných údajů je nutné stanovit způsob ovládnutí dominantních výšin, průsmyků, použití obcházejících odřadů, taktických vzdušných výsadek, opatření k překonání těžko průchodných prostorů, ochranné boků a týlů, orientaci a dodržení směru. Základem zámyslu je stanovení směru hlavního úderu a vytvoření potřebného uskupení. Útočné pásmo divize v horách zahrnuje dva až tři směry vhodné pro činnost vojsk; v závislosti na terénních podmínkách může velitel armády stanovit jen směr útoku. V prvním případě je třeba hlavní úsilí soustředit na směr, který má největší kapacitu a svými terénními podmínkami umožňuje využití bojové techniky, zejména tanků, bojových vozidel pěchoty a dělostřelectva. Výhodné je útočit po svazích výšin, podél hřbetů, údolí a cest. Čelní útok je účelné vždy kombinovat s nenadálým útokem obcházejících odřadů do boků a týlů a zpravidla s využitím taktických vzdušných výsadek k ovládnutí horských soutěsek.

Bojovou sestavu určuje velitel divize v závislosti na důležitosti a kapacitě jednotlivých směrů. Může být členěna v jednom, ve dvou a někdy i ve třech sledech. Domnívám se, že členění do tří sledů je účelné v případě nedostatku vhodných směrů pro útok tanků a BVP, anebo v případě, že kapacita jednotlivých směrů je značně nízká. Důležité je, aby vytvářená uskupení byla na každém směru schopna samostatné činnosti. K tomu je nutné mostotřelecké a tankové jednotky posílit zejména ženijními silami i prostředky, houfnicovým dělostřelectvem a tankové jednotky navíc mostotřeleckými.

Při **hodnocení situace** je zapotřebí, aby velitel a štáb posoudil všechny možnosti nepřítele, vlastních vojsk a ostatní údaje, a to z hlediska terénních podmínek.

Při hodnocení situace a možností **nepřítele**, mimo běžně hodnocených údajů, orgány velení věnují zvláštní pozornost vyhodnocení nepřátelských operných bodů, protože jak uvádí předpis FM-100-5 operný bod se zřizuje na výhodné terénní dominantě, a jeho zničení vyžaduje mnoho času i značnou převahu sil protivníka. Jejich úplné vyhodnocení je základem pro určení nutných sil a prostředků k jeho zničení, případně k jeho obejití, k úderu do boku a týlu. Podle tohoto předpisu je základem protitankové obrany v horách, v zalesně-

ném a silně členitým terénu, palba protitankových zbraní malého dosahu, z více či méně stálých postavení v několika kapacitách učením. Opěrné body budou zpravidla obsazovat mechanizované (motorizované, pěší, horské) jednotky.

Dále je nutné vyhodnotit vhodná údolí a směry k vedení protiztečí, jejich kapacitu a podmínky. Protizteče budou usku- tečňovány zpravidla hodnotou praporu a vedeny z náhorních rovin, po svazích s využitím dobrých pozorovacích a palebných možností a skrytého přístupu do prostoru zasazení. Skrytý manévř druhými sledy, palebnými prostředky a zálohami tvoří jednu ze silných stránek nepřátelské obrany v horách.

Pozornost je zapotřebí věnovat vyhodnocení možností palebných prostředků, které jsou schopny vést účinné palby na místa soustředění vlastních jednotek, jako jsou horské soutěsky, přechody přes horské vrchy apod. Důležité je vyhodnotit prostory a možnosti nepřítel v organizování lécek tankovými, mechanizovanými jednotkami a zejména bitevními vrtulníky. V systému nepřátelské obrany v horách je důležité vyhodnotit možný systém zá- tarasů s důrazem na použití jaderných min.

Zkušenosti z bojů 38. armády (v jejíž sestavě bojoval první československý samostatný armádní sbor) v karpatsko-dukelské operaci potvrzují, že horský terén několikanásobně zvyšuje účinnost a efektivnost použití výbušných zátarasů, které jsou používány v rozsáhlé míře na všech vhodných směrech k přehrazení komunikací, průsmyků apod.

V současné době význam zátarasů použitím jaderných min nebyvale vzrostl. Nebudou-li správně vyhodnoceny, zjištěny a včas zneškodněny, může jejich použití útok divize značně ztížit a v příhodném terénu i zastavit.

Rovněž účinek nově zaváděných průzkumných palebných systémů, vysoce přesných zbraní je vlivem horského terénu zvýšen. Např. jednou salvou raketometů MLRS bude možné vyřadit za použití 72 kusů submunice TGW (s pravděpodobností zá- sahu 50–70 %) 36–50 obrněných cílů ve vzdálenosti až 40 km. Při omezených možnostech pochodových os v horách, soustře- dění techniky při překonávání horských přechodů a průsmyků bude toto použití (spojené s minováním na dálku) vysoce účinné a efektivní. Úspěšné vedení útoku za těchto podmínek vyžaduje včasné zjištění a okamžité zničení uvedených prostředků všemi způsoby.

Základem hodnocení uskupení a mož- ností **vlastních vojsk** je správné a reálné stanovení jejich manévrovacích a paleb-

ných schopností z hlediska terénu. To zna- mená v prvé řadě vyhodnotit na směru hlavního úderu tankové směry a jejich kapacitu, možnost zničení nepřítel jeader- nými údery, palbou ze zakrytých paleb- ných postavení a přímou střelbou. Při po- užití vlastních jaderných úderů podrobně vyhodnotit jejich účinek na terén vzhle- dem ke vzniku destrukcí a závalů, které v horských soutěskách a přechodech mo- hou podstatně zpomalit postup útočících útvarů. Z těchto důvodů je vhodné vést na nepřítel, který brání průsmyky a hor- ské soutěsky, vysoké vzdušné jaderné údery. Dále štáb vyhodnocuje možnosti rozmístění hlavních prvků bojové sestavy, zejména raketového útvaru, dělostřelectva, útvarů PVO. Zvláštní pozornost je nutné věnovat vyhledání prostorů k rozmístění míst velení.

Na závěr této části zhodnocení situace stanoví velitel (s využitím návrhů zástup- ců, náčelníků druhů vojsk a služeb) usku- pení vlastních vojsk na směru hlavního úderu divize.

Pro určení počtu, složení a směru čin- nosti obcházecích odřadů je rozhodujícím faktorem charakter nepřátelské obrany a vyhodnocení směru pro skrytý přístup a údery do boků a týlu opěrných bodů. Ne- méně důležitý je správný výběr prostorů vysazení taktických vzdušných výsadků (TVV), které je zapotřebí použít na roz- hodující průsmyky, soutěsky a dominanty, jejichž ovládnutí zabezpečí rychlý postup útočících vojsk. Vševojsková divize je schopna v průběhu 24 hodin vysadit dva až tři výsadky v síle roty.

Při vyhodnocení vlivu situace a charak- teru činnosti **sousedů** na vedení boje divize posuzuje velitel a štáb především podmí- nky součinnosti s nimi a způsob zabezpečení nepřetržitosti styku.

Rozhraní mezi svazky a útvary budou v horském terénu zpravidla probíhat po podélných horských hřebenech. To zna- mená, že mezi sousedními útvary bude vel- mi ztíženo pozorování a jednotky nebudou v přímém palebném styku.

Vzhledem k negativním vlivům horských podmínek na použití spojovacích prostřed- ků bude ztížen i nepřetržitý styk velitelů pomocí rádiových a radioreleových stanic. S přihlédnutím k těmto podmínkám je tře- ba, aby velitel vyhodnotil možné prostory, příčné komunikace a údolí, které umožňují navázání přímého kontaktu se sousedy a k zabezpečení boku vyčlenil potřebné pro- středky. Jsem toho názoru, že kromě za- bezpečení styku palbami je výhodné vy- členit motostřeleckou rotu, jejímž úkolem bude postupovat na boku bojové sestavy, zabezpečit styk se sousedem a nedovolit

možné proniknutí nepřátelských jednotek do týlu divize.

V hodnocení **radiační, chemické a bakteriologické situace** štáb divize především vyhodnotí místa možného umístění jaderných min a jejich předpokládaný účinek, prostory, v nichž mohou dlouhodobě působit otravné látky, a určí nejvhodnější způsob jejich překonání.

Při přípravě boje v horách vystupuje do popředí i **meteorologická situace**. Souvislá sněhová pokrývka, časté mlhy, náhlé změny počasí, husté dlouhotrvající deště ovlivňují manévrovací, pozorovací a palebné možnosti všech druhů vojsk. Velitel divize a jeho štáb při hodnocení situace z tohoto hlediska řeší především zabezpečení manévru útvarů a jednotkami a připraví účinná opatření k ochraně živé síly před nepříznivými klimatickými podmínkami.

Na základě zhodnocení nepřítele a vlastních vojsk štáb divize připraví potřebné taktické **propočty**. Jedním z nejdůležitějších propočtů, zvláště pro přijetí rozhodnutí, je poměr sil, který se zpracovává jak po stránce kvantitativní, tak i kvalitativní a v horském terénu vyžaduje zvláštní pozornost. Poměry sil je zapotřebí připravit pro každý směr a v několika variantách. Při stanovení výchozích podkladů musí zpracovatel vycházet rovněž z kapacity jednotlivých směrů a možností vedení palby na nepřítele. Při nepřiznivém poměru sil, zejména při vedení boje za použití pouze konvenčních zbraní, nebude vždy možné k dosažení potřebné převahy nad nepřítelem zasazovat na daný směr další jednotky. Změny v poměru sil bude nutné dosáhnout zvýšením stupně ničení nepřítele, především zvýšením použití letectva, protože i větší rozsah použití dělostřelectva je podmíněn dostatečným počtem vhodných palebných postavení.

Na základě ujasnění úkolu, zhodnocení situace a podkladů připravených štábem velitel divize **prijme rozhodnutí**, které musí zahrnout a odrážet zvláštnosti, jež vyplynuly z podmínek horského a zalesněného terénu.

Při stanovení úkolu plukům prvního sledu je vhodné, aby velitel divize určil jeden směr útoku a jeho azimut. **Blížejším úkolem** pluku může být zničení nepřátelských jednotek bránících přístupy k průsmyku nebo jinému důležitému objektu a ovládnutí jejich postavení. **Následujícím úkolem** potom bude zničení nepřítele, jenž brání průsmyk, a jeho dobytí.

Je-li průsmyk bráněn slabě, může být jeho obsazení obsahem blížejšího úkolu pluku.

Úkoly pluku, který útočí na samostatném směru, mohou být co do hloubky

totožné s úkoly divize a v tomto případě mu může být stanoven také další úkol.

Bojový úkol pluku může obsahovat úkoly **obcházecích odřadů**. Jejich složení zpravidla určuje velitel pluku. Velkou pozornost musí velitel divize věnovat stanovení čar rozvinutí do praporečnických i rotních proudů, čar přechodu ke zteči a doby jejího dosažení. Je nutné, aby tyto čary a přístupy k nim byly včas a pečlivě rekonoskovány a vyznačeny.

Složení a úkoly taktickému vzdušnému výsadbku určuje zpravidla velitel divize.

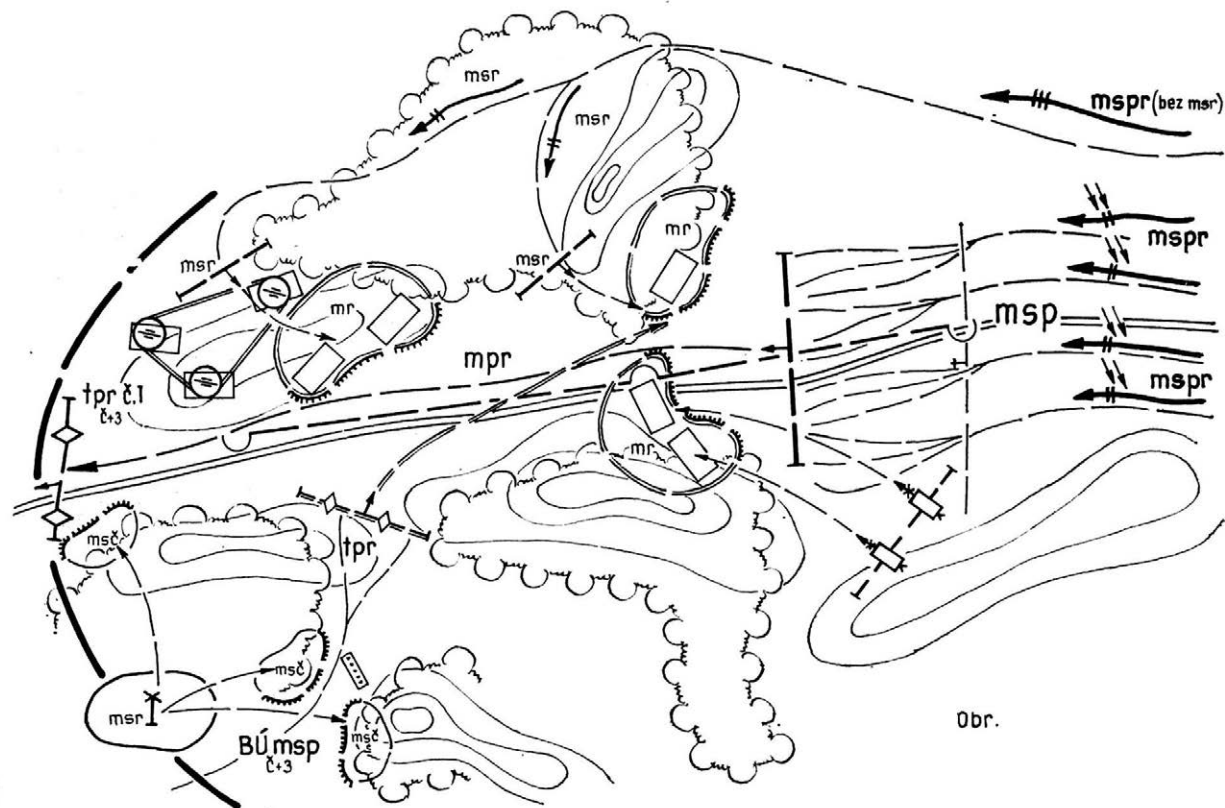
Při stanovení úkolů pluku (plukům) druhého sledu (vševojskové záloze) je třeba určit alespoň dvě až tři osy přesunu vzhledem ke snadné možnosti jejich zatarasení. Z toho vyplývá, že ženijní prostředky k zabezpečení průchodnosti je nutné přidělit tomuto pluku již v průběhu jeho přesunu.

Bojové úkoly stanoví velitel divize veliteli pluků osobně. Vzhledem ke složitosti vyjádření je výhodné, kromě písemného rozkazu, vydat úkoly i graficky, kde lze mnohem lépe vyjádřit směr hlavního úderu, způsob manévru pluku apod.

Organizace **součinnosti** je základní povinností velitele divize a její kvalitní uskutečnění je rozhodující podmínkou úspěšného velení vojskům, zasazení a vedení boje. Je zapotřebí, aby se na její přípravě (na základě pokynů velitele divize) za řízení náčelníka štábu divize osobně podíleli zástupci velitele divize a náčelníci druhých vojsk. Součinnost s podřízenými veliteli, na které jsou řešeny otázky přesunu, rozvinutí, zasazení divize a vedení boje až do splnění bližšího úkolu pluku, musí být prováděna zásadně v terénu a s vyčleněním dostatečného času. Součinnost k otázkám boje v hloubce uskutečňuje velitel divize na plastickém stole s využitím reliéfních map velkého měřítka.

Obsah organizace součinnosti podrobně uvádí Bojový řád pozemního vojska ČSLA, část I, Článek 126. Pokládám však za nutné zdůraznit především sladěný boj hlavních sil s činností obcházecích odřadů a taktických vzdušných výsadek. Grafické znázornění tohoto úkolu — viz **obr.**

Ovládnutí dominantních výšin, horských přechodů a soutěsek nebude možné uskutečnit pouze čelním útokem. K tomu je nutné sladit co do času a prostoru činnost jednotek prvního sledu s palebným ničením, útokem obcházecích odřadů do boků a zejména týlu opěrných bodů (viz **obr.**). Při zteči předního okraje i v průběhu útoku musí velitel upřesnit způsob vedení boje. V horském a zalesněném terénu budou pluky prvního sledu útočit především v kombinované sestavě. Na rozdíl od útoku v rovinatém terénu útočí sesed-



nuté motostřelecké jednotky v sestavě tankových jednotek a nebo i před nimi. V řadě případů budou útočit i bez palebného styku s tanky a bojovými vozidly pěchoty, které postupují za útočícími jednotkami v předbojových sestavách. Proto povinnosti velitele divize bude zabezpečit a sladit palebnou podporu útočících motostřeleckých jednotek zvýšeným úsilím letectva, použitím dělostřelectva a bojových vrtulníků. Samostatná činnost praporu a častá nutnost ničení nepřítel letectvem přímo před útočícími jednotkami, v prostorech, kde palba dělostřelectva je neúčinná nebo nemožná, vyžaduje zařazení leteckého návodčího u každého praporu prvního sledu.

Důležitou otázkou je sladění činnosti útvarů a jednotek při překonávání horských přechodů a soutěsek, které nebude možné zdolat v rozvinuté sestavě s bojovou technikou. Půjde hlavně o včasné vysazení TVV, vyslání předsunutých a obcházejících odřadů k ovládnutí přechodů, určení způsobu zničení nebo umlčení hlavních palebných prostředků nepřítel, které mohou proti nim působit.

Složitým úkolem je včasné vytvoření a zabezpečení protivzdušné obrany. K tomu je nutné, aby velitel divize stanovil přesný čas a přístupové osy, po kterých překonají jednotlivé útvary daný průsmyk, a to tak, aby v žádném případě nedošlo k nahromadění jednotek a techniky před průsmykem nebo přímo v něm.

Hlavní zásady, časové a prostorové údaje organizace součinnosti zpracovává štáb divize v plánové tabulce součinnosti. Je účelné, aby velitel divize před skončením součinnosti prověřil pochopení úkolů co do obsahu, času a prostoru. Pokud situace dovolí, mohou se velitel divize a jeho zástupci zúčastnit organizace součinnosti u velitelů pluků.

Zvláštností při boji v horském a zalesněném terénu má i **organizace velení**, za kterou odpovídá náčelník štábu divize. Místa velení se přibližují k přednímu okraji na minimální vzdálenosti. Předsunuté velitelské stanoviště divize se rozmísťuje do 1 km, velitelské stanoviště 3–4 km, týlové velitelské stanoviště do 20 km od předního okraje. U pluků — velitelské stanoviště do 1 km, týlové velitelské stanoviště do 8 km od čáry dotyku. Důležitý je výběr vhodných pozorovatelů v dostatečném počtu, které zabezpečí pozorování jak do hloubky, tak zejména do šířky bojové sestavy. V plánu organizace velení je třeba předvídat častější přemisťování míst velení v závislosti na tempu útočících jednotek. Velitelská stanoviště musí být schopna přesunu v obtížném členitém terénu i mimo komunikace. Z toho vyplývá poža-

davek, že tato stanoviště je nutné umístit na obrněných pásových transportérech, které mají odpovídající manévrovací schopnosti a poskytují veliteli a štábu potřebnou ochranu. Podmínkám velení v horách plně odpovídá vytvoření vzdušného místa velení, které je výhodné použít v rozhodujících obdobích vedení útoku (přesun na čáru přechodu ke zteči, při zasazení druhého sledu, odrážení protizteče apod.).

Důležitou podmínkou zabezpečení velení je dostatek (větší počet) vhodných spojovacích prostředků.

V další části článku se zaměřím na některé důležité zásady velení útvarů a jednotkám divize v **průběhu vedení boje**.

Divize může v horách útočit buď z přímého dotyku s nepřítelem, po přesunu z hloubky, nebo kombinací obou způsobů. Při útoku z přímého dotyku s nepřítelem bude v prvním období hlavní povinností velitele a jeho štábu skryté přeskupení sil a prostředků, které, podle mého názoru, má osobně řídit velitel divize. Na důležité křižovatky je zapotřebí vyslat důstojníky štábu divize, jež podrobně znají způsob přeskupení. Obdobně i při přesunu z hloubky je výhodné k vyvedení divize na osy přesunu a při jejím rozvíjení vyslat k veliteli pluku odpovědného důstojníka štábu divize, který zabezpečí vyvedení do výchozího místa a jeho rozvinutí od čáry rozvíjení do praporečnických proudů po čáru přechodu ke zteči. Tito důstojníci musí podrobně znát pochodové osy, zvláště těžce průchodná a nebezpečná místa.

Při přesunu a rozvíjení divize řídí její velitel (v souladu s plánem palebného a jaderného ničení) ničení a umlčování nepřítel a určuje prostředky k palebnému působení na nově objevené odpory.

Základem velení a řízení boje je včasná a přesná znalost situace. Vzhledem k pozorovacím podmínkám v horském terénu může velitel divize osobně pozorovat boj pouze na jednom směru v úzkém pásmu. Proto při zasazení divize vzrůstá význam rychlých a pravidelných bojových hlášení velitelů pluků.

Za použití jaderných zbraní je nutné, aby velitel a štáb divize (mimo všeobecně platných opatření k odstranění následků a obnově bojovosti) včas přijal a realizoval činnost k obnovení průchodnosti terénu, vzhledem k omezenému počtu obživáků.

Jakmile průzkumné orgány zjistí a vyhodnotí příznaky nepřátelské protizteče, je zapotřebí, aby velitel divize v krátkém čase přijal rozhodnutí o způsobu jejího odrážení a ničení. K rozvíjení jednotek bude nepřítel využívat především odvrácených svahů, a proto je nejvýhodnější jed-

notky, které vedou protizteč, ničit zejména letectvem. Po jejich rozvinutí, na přívrácených svazích údolí nebo náhorních planinách, bude nepřítel ničen palbami protitankových prostředků z výhodných dominantních výšin a ze zaujatých čar, které umožňují vedení přímé střelby. Horský terén umožňuje překvapivé použití bojových vrtulníků, které jsou účinným a efektivním prostředkem ničení nepřátelských obrněných cílů.

Rozhodujícím momentem při vedení útoku v horách je včasné a vhodné zasazení druhého sledu. Podle vývoje boje musí velitel divize a štáb vyhodnotit, na kterém směru a ve kterém prostoru bude zasazen. Vzhledem k tomu, že druhý sled divize je zpravidla tankový pluk, musí prostor zasazení a směr útoku umožňovat rozvinutí a manévry tankovými jednotkami. Jakmile se velitel divize rozhodne k jeho zasazení, vydá veliteli bojové nařízení, upřesní úkol plukům v dotyku a organizuje palebné ničení. Úspěšné zasazení druhého sledu v podstatné míře závisí na umlčení protitankových prostředků nepřítele na směru postupu a útoku, včetně jeho bitevních vrtulníků, které mohou zastavit postup pluku ještě před východem z horských údolí na čáru přechodu ke zteči. Odrážení protizteče a zasazení druhého sledu bude velitel divize i velitelé pluků řídit z pozorovatelných, aby osobně viděli rozhodující období boje.

Složitou otázkou bude velení taktickým vzdušným výsádkám a obcházecím odřadům, zejména z hlediska zabezpečení spojelehlivého spojení. Při vysazení TVV, jeho spojení s obcházecími odřady a jednotkami útočícími čelně bude výhodné využít vzdušné místo velení.

Velení útvarům divize při útoku v horách je nepříznivě ovlivněno omezenými

pozorovacími možnostmi a ztíženými podmínkami pro spojení. Na druhé straně však vyžaduje od velitelů rychlá a efektivní rozhodnutí. Z toho vyplývá nutnost včasného upřesňování i předávání bojových hlášení, nařízení a informací. To předpokládá, především na taktickém stupni, využit automatizovaného přenosu grafických informací, včetně jejich transformace z map různého měřítka.

Myslím, že při organizaci útoku v horách je nutné, aby velitel a štáb divize:

- zabezpečil delší časové údobí pro organizaci boje,
- vytvořil maximální podmínky pro práci velitelů v terénu,
- v zámyslu boje jasně vyjádřil použití manévru s využitím obcházecích odřadů a taktických vzdušných výsádků,
- větší pozornost věnoval všestrannému a materiálně technickému zabezpečení boje,
- plánoval větší spotřebu spojovacích prostředků k zabezpečení neselhávajícího spojení,
- efektivně využíval vzdušné místo velení,
- zajistil přiblížení míst velení k útočícím útvarům,
- zabezpečil zvýšení rychlosti a spojelehlivosti informačního toku.



V článku jsem se snažil na základě zkušeností získaných ze vševojskových divizních taktických cvičení zobecnit některé nejdůležitější zásady práce velitele divize a jeho štábu při útoku v horském terénu z hlediska použití vševojskových útvarů.